

НЕФОРМАЛЬНІ СУБКУЛЬТУРИ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ СВІТОВОЇ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Вікторія КУХАР

молодший науковий співробітник відділу української етнології ННДІУВІ

Анотація. У статті досліджуються окремі аспекти неформальних субкультур в інформаційному просторі світової мережі Інтернет. Основна увага акцентується на спробі виявити, яке враження може сформуватися у соціумі після ознайомлення його з інформацією про неформальні об'єднання у Всесвітній павутині. З'ясовано причини визначальної ролі світової мережі в житті людства та виокремлено основні питання, які ставить Інтернет для роз'яснення неформальних субкультур. Проведений аналіз з теми показав, що феномен неформальних угруповань сприймається суспільством неоднозначно і часто упереджено, тому дослідження зумовлене необхідністю подальшого вивчення і осмислення неформальних субкультур у світовій мережі Інтернет.

Ключові слова: Україна, українці, субкультура, неформал, неформальні субкультури, світова мережа Інтернет, Всесвітня павутина, ЗМІ, інформація.

Поняття субкультури детально почало вивчатися в другій половині ХХ ст. і продовжує масштабно досліджуватися. Відомо, що субкультура є важливою частиною традиційної культури, котра має свої складові, одними з яких є молодіжна субкультура і неформальна субкультура. Перша відноситься переважно до молодого покоління, друга має більш специфічну характеристику і стосується найчастіше творчих, самодіяльних та інших об'єднань. Під час аналізу субкультур увага дослідників акцентується здебільшого на безпосередніх зв'язках між тими, хто їх складає, на їхній об'єднаності спільними інтересами, ніж на виконанні ними соціально значущих функцій [21]. На жаль, прослідковується тенденція, яка передбачає незнання і небажання соціуму заглиблюватися в сутність зазначених вище понять і призводить до того, що їх ототожнюють або взагалі не розмежовують. Найчастіше ця проблема пов'язана з подачею фактів, які пропонують ЗМІ. На сучасному етапі інформаційного розвитку і комп'ютеризації основним джерелом такої інформації є світова мережа Інтернет. Тому актуальність нашого дослідження полягає в тому, щоб з'ясувати якість і достовірність даних про неформальні угруповання, розташовані у Всесвітній павутині, аби з'ясувати, чому виникає упереджене ставлення суспільства до субкультур.

Новизна дослідження – спроба виявити, яке враження може сформуватися у соціумі після його ознайомлення з інформацією про неформальні субкультури в світовій мережі Інтернет.

Мета статті полягає в огляді й аналізі публікацій з теми «Неформальні субкультури» у світовій мережі Інтернет. Вона передбачає виконання таких завдань: з'ясувати причини визначальної ролі Інтернету в житті суспільства; виокремити основні питання, які ставить світова мережа для роз'яснення неформальних субкультур; розглянути інформацію, що представлена в Інтернеті для тлумачення неформальних субкультур; підбити підсумки і зробити загальні висновки дослідження.

Об'єктом дослідження є сучасні українські неформальні субкультури другої половини ХХ – початку ХХІ ст., їхні уподобання та ментальність; предметом – неформальні суб-

культури в інформаційному просторі світової мережі Інтернет.

Явище субкультури привернуло увагу науковців, починаючи з 30-х років ХХ ст., і продовжує викликати зацікавленість та зумовлює необхідність у подальшому його вивченні. У другій половині ХХ ст. на базі поняття «субкультура» виникає феномен неформальних субкультур. Існує чимало теоретичних праць, присвячених цій проблематиці, але досліджень, присвячених тому, наскільки явище неформальних субкультур достовірне і якісно висвітлене в світовій мережі Інтернет, практично немає. Дослідженням субкультур займалися такі вчені, як М. Соколов, М. Закович, Т. Щепанська, К. Мюллер та ін. [19]. В Україні це явище вивчали Н. Слюсаревський, О. Божок, О. Білецька, В. Радзієвський [18]. Тут варто зазначити, що поняття «неформальна субкультура» окремо не вивчалось, лише в контексті, поряд з власне субкультурою. Щодо дослідників, які аналізують подану в Інтернеті інформацію про субкультури, можна відзначити С. Хаустову, І. Девтерова, М. Прокопюк [8, 22, 30–38] та ін., праці яких представлені у світовій мережі [13]. Однією з проблем залишається те, що відкритий доступ до Всесвітньої павутини і можливість використовувати будь-яку інформацію зазвичай призводять до того, що іноді важко з'ясувати авторство певних матеріалів, часто це взагалі неможливо зробити. Враховуючи ці моменти, необхідно об'єктивно, уважно і раціонально підходити до вивчення такого складного явища, як неформальна субкультура, особливо до її трактування і достовірності фактів у світовій мережі Інтернет.

У сучасному світі Інтернет відіграє визначальну роль у житті багатьох людей, пропонує широкі можливості для спілкування; в ньому легко знайти людей зі спільними інтересами та світоглядом. Більше того, в Мережі психологічно значно простіше спілкуватись, аніж при особистій зустрічі. Ці причини обумовлюють створення та активний розвиток інтернет-спільнот – груп людей зі спільними інтересами, котрі спілкуються переважно через Інтернет [12]. Вони відіграють дедалі більшу роль у житті сучасного суспільства: «Розвиток електронних систем породило зовсім новий вид комунікації і самореалізації – участь

людини у взаємодії з певними важливими для неї з тих чи інших причин партнерами, яка дає можливість знайти однодумців і виразити себе в спілкуванні з ними. Так, наприклад, вже сьогодні до мережі Інтернет підключено багато мільйонів абонентів. Інтернет – це віяння нового часу. Деякі підлітки буквально живуть у віртуальному світі, виходячи «в реал», тільки щоб перекусити і поспати. Дружба, закоханість і розставання, музика, кіно – все це підліток отримує в мережі. В результаті у багатьох розвивається залежність: без мережі життя стає порожнім і нудним, а зав'язувати стосунки в реальному житті підліток просто не вміє. Інтернет часто відносять до сфери дозвілля (всілякі чати, форуми, електронна пошта і т.д.), але не варто забувати, що Інтернет також сприяє самоосвіті особистості» (тут і далі переклад авто-ра. – В.К.) [1].

І. Девтеров, говорячи про проблему глобальної інформатизації суспільства, наголошує на тому, що це «призведе до формування нової культури суспільства, а також до її все більш широкого поширення у світовому масштабі. Ця культура виявляється досить агресивною щодо традиційних культур суспільства. Під її дією відбувається їх деформація та ерозія. Адже нова культура несе з собою не лише нову мову і нові стереотипи поведінки, а й нові моральні цінності. Вона активно формує нові погляди на світ, суспільство, людину, мету і сенс її життя. Слід очікувати, що при цьому формуватиметься і нова етика – етика глобального інформаційного суспільства, яка значною мірою визначатиме ті переваги, правила, моральні норми і обмеження, якими керуватимуться мільйони жителів нашої планети. Багато сторін життя та діяльності людей в інформаційному суспільстві ставатимуть усе більш «прозорими» і вразливими для зовнішньої дії» [8].

Підсумовуючи сказане, ми вважаємо, що «нова культура», про яку говорить дослідник, уже існує і швидко поширюється, але не завжди вона є агресивно налаштованою і руйнівною. Для прикладу, до такої «нової культури», котра є частиною інформаційного суспільства, можна віднести існуючу на теперішньому етапі розвитку субкультуру як особливу сферу культури, що вирізняється власною системою норм і правил і є невід'ємною частиною традиційної культури. М. Соколов зазначає: «Існування субкультур є неминучим наслідком культурної дезінтеграції, ситуації, коли кожен може – і змушений – відносно вільно вибирати з безлічі варіантів правил мислення і поведінки... Безперечно, що культура будь-якого сучасного суспільства, принаймні частково, перебуває в стані безладу, а будь-який її член змушений час від часу вибирати, якій нормі мислення або поведінки йому слідувати. Іноді він стикається з тим, що є кілька «теорій» і відповідно кілька способів орієнтуватися в одній і тій же ситуації, з них можна вибрати тільки один, а іноді – що з приводу якої-небудь іншої ситуації взагалі немає ніяких вказівок, і прогалини доводиться заповнювати самостійно» [20].

Деякі дослідники вважають, що субкультура не протистоїть традиційній культурі, але може мати на неї певний вплив [4]. Проте існують й інші т. зв. «нові культури», наприклад контр-культура (від гр. «проти»), яка, на відміну від попередньої, є напрямом розвитку культури, що активно протистоїть «офіційній» традиційній культурі, будь-якій формі девіантної поведінки [2]. Тому не можна однозначно стверджувати, що виникнення нових складових у культурі знищує її, те ж саме стосується і глобальної інформатизації, однією з причин якої є всесвітня мережа. Зрозуміло, що Інтернет має значний вплив на соціум. Пропонуючи спілкування на будь-яку тематику, формує групи людей за різними інтересами. С. Хаустова зазначає: «Якщо є суспільне явище, повинна бути й інформація про нього, насамперед у популярних мас-медіа. Наскільки правдиво й у яких дозах така інформація подана саме в молодіжних ЗМІ – питання надзвичайно актуальне, оскільки саме на рубежі поколінь людина замислюється над вибором життєвих пріоритетів, установок, стилю життя. Чим більше інформації про той чи інший напрям сучасної культури вона матиме, тим більша вірогідність того, що вона обере правильний шлях у майбутньому» [22, 30–38].

Таке суспільне явище, як неформальні сучасні субкультури (спільноти), невіддільне від Інтернету та ЗМІ. Люди спочатку дізнаються про субкультуру через ЗМІ, а вже потім або прагнуть потрапити в неї, або відтворити у своєму середовищі (неформали часів перебування копіювали буржуазні практики, про які вони дізнавалися лише через ЗМІ). Нерідко Інтернет є невід'ємною частиною або основним середовищем для спільнот [17].

Одна з основних проблем, на яку досить часто можна натрапити, перебуваючи у світовій мережі, – дезінформація, що створює неправильне уявлення і може породжувати упереджене ставлення. Результатом дезінформації можуть бути «випадки помилкового накладення образу неформала на людину, яка не є такою, формуючи думку про неї через низку її смаків, уподобань, або ж, навпаки, ототожнення прихильника субкультури зі «звичайною» людиною, якщо вона не використовує прийоми нестандартної зухвалої поведінки чи епатажний зовнішній вигляд, атрибутику... Для виправлення ситуації необхідно насамперед перестати виносити на публічний огляд свою особисту думку, вчитися взаємодіяти з тим середовищем, яке вивчаєш, і розуміти, що проти кожного судження виступить суперечливе, але таке ж вірне, і яке має право на існування» [14].

Не менш важливою проблемою є виникнення стереотипів: «...будь-яка субкультура через свою відмінність і наявність певної ідеології й цінностей, які можна простежити, піддається стереотипізації – спрощеному, схематичному уявленню з боку основної, масової культури. Стереотипи можуть відбивати і позитивне, і негативне ставлення як до субкультури загалом, так і до окремого її представника» [10]. Для прикладу візьмемо неформальну субкультуру готів, про яких часто

говорять: «Бути готом – означає одягатися в чорне, виглядати сумно і депресивно» [9]. Це найбільш поширений стереотип про цю субкультуру, адже така ознака ніяк не виокремлює готів з-поміж інших людей і субкультур. Або ж: «Готи не сміються», «всі вони п'ють і вживають наркотики» [9]. Очевидно, що такі ознаки не можуть належати всім представникам цієї субкультури, тому що кожна людина є індивідуальністю, до якого б угруповання чи об'єднання вона не належала. Важливо зауважити, що подібних стереотипів існує багато.

Розглянемо головні питання, на яких ЗМІ акцентують увагу громадськості, що стосуються субкультур: чому вони такими стали? Що вони хочуть виразити через свій образ? Чи небезпечні вони для оточуючих? Єдиної вірної відповіді не існує: людське сприйняття варіативне. Проте можна виділити притаманну для всіх без винятку точку зору друкованих видань Інтернету на дану проблему: людина (найчастіше – підліток) стає прихильником субкультури, в побуті має назву «неформал», внаслідок незадоволеності власним життям або ж під впливом конфліктів, напруги, що виникає від контакту з оточуючими. Тобто виникає необхідність замінити існуючий недосконалий світ власним, можливо, ідеалізованим, але підконтрольним. Використання нестандартної атрибутики, помітний зовнішній вигляд, яскраво виражене протиставлення приватної системи поведінки загальноприйнятою. У певних субкультур демонстрацією відмінності між групами також може служити вияв агресії [14].

Отже, спробуємо розглянути феномен неформальних субкультур за допомогою світової мережі Інтернет і на основі розміщеної в ній інформації скласти власне уявлення про це явище.

Розглянемо для порівняння спочатку російські, а потім українські джерела, що характеризують неформальні субкультури. Для прикладу візьмемо дві субкультури – готів і емо, другі, вважається, утворилися на основі готичної субкультури. Спочатку зосередимо увагу на інформації щодо готів, яка представлена російським джерелом: «У Росії дані щодо субкультури багато в чому підкріплюються фактами, які подають ЗМІ. Приклад: «Страшний злочин, скоєний петербурзькими неформалами в середині січня, розколов суспільство на дві частини. Одні вважають, що вбивці і людожери існували у всі часи, і молодіжні течії тут ні при чому. Інші впевнені, що передумови до насильства і канібалізму закладені в самій субкультурі готів» [14].

На протипагу цієї запропонуємо іншу цитату, попередньо зауваживши, що в Росії готична субкультура – явище досить поширене, тому й оцінюється по-різному. Зокрема, побутує стереотипна думка, що готи дуже замкнені і не йдуть на контакт з іншими людьми, тому звернемося до джерела, що розвінчує таке судження: «Розшуковуючи інформацію про готичну субкультуру в рунеті, я, волею випадку, зміг познайомитися з готами, які безпосередньо є представниками цього напрямку в Росії. Отже, за допомогою віртуального спіл-

кування, я ставив їм питання і отримував на них детальні відповіді. Мої співрозмовники: Віталій «Blazon» та Катерина «Black Cat» [14].

Отже, бачимо, що ставлення до зазначеної субкультури кардинально різняться і зробити висновок доволі складно, тому, переглянувши список статей, заміток, тез, що характеризують готичну субкультуру, можна зауважити, що інформації існує чимало і цілком реально віднайти детальний опис історії виникнення, становлення і подальшого розвитку готів. Проте, наголосимо, це стосується в основному російськомовних джерел [7].

На українських сайтах детальної інформації про субкультуру готів значно менше, в основному можна зустріти короткі замітки на кшталт: «Прийнято вважати, що субкультура готів виникла 1979 року в Англії і пізніше поширилася по всій Європі. Готи носять чорний одяг, багато з них мають довге волосся (зазвичай пофарбоване в чорний колір, фарбують нігті і очі в чорний колір, часто «вбілюють» обличчя, через що зовні дещо «схожі на вампірів». Носять чоботи фірми «Steel» (в народі називають «стілами») та рюкзаки-беги. Із прикрас готи уподобають виключно срібло. Золото для них – символ даремно пролитої людської крові й жорстокості. Живуть готи за принципом: «Memento mori» – пам'ятай про смерть. Затяті індивідуалісти і романтики. Готи зазвичай люди освічені, добре розуміються на мистецтві, історії та літературі, часто самі пишуть вірші та музику. Люблять гуляти кладовищами, цікавляться містикою... Зазвичай готи носять хрест-анкх, деякі розумники трактують як «темний» символ. Насправді анкх – давньоєгипетський символ, а вчені довели його корисну дію на організм. Слухають, як правило, готик-метал. Це переважно повільна музика з яскравим жіночим (рідше – чоловічим) вокалом» [15]. Бачимо, що нібито й у позитивному контексті висвітлено інформацію про дану субкультуру, проте читачеві не зовсім буде зрозумілим, як і чому готи утворилися та якими є мета і сутність їхнього існування.

Наступне джерело взагалі може скласти категорично неправильні уявлення про неформальну субкультуру готів: «Упізнати таких людей не складе жодних труднощів. Гот обов'язково одягнений у чорне і в нього обов'язково мармурово-біла шкіра. Проте сенс життя готів – ця сама готика – як кут сприйняття життя, а зовсім не культ смерті. Готика – явище естетичне, а похмурі образи – не більше ніж епатаж. Безглуздо шукати сенс життя в смерті – його там немає. Смерть – це нагадування, привід прагнути до життя. Плюси: як правило, готи – це люди, які шукають натхнення, а значить, творчі люди. Їх захоплення даною субкультурою ніщо інше, як просто спосіб насититися енергією. А їх вигляд (нехай навіть він декого лякає) – це просто відповідь, створена на протипагу нічого не вартому гламуру, в якому за картинкою порожне. Мінуси: тут так само є небезпечні підтечі. Існують сатаністи. Їх ідеологія – ідеологія епатажу і бунт проти церковно-традиціоналістської системи. Саме люди з такої

субкультури можуть піти на осквернення церковних предметів, жертвопринесення та інші дії, засновані на поклонінні сатані» [16]. Зауважимо, що готи взагалі не мають ніякого відношення до сатанізму, тому розглянута інформація може викликати лише негативне ставлення соціуму до цієї субкультури. Випадки бунтів проти церковно-традиціоналістської системи і осквернення церковних предметів та жертвопринесення також вважаємо перебільшенням, адже серед готів часто зустрічаються християни і вандалізм з їхнього боку не має місця. Звісно, трапляються джерела, які містять детальну і неупереджену інформацію [3], але її потрібно уважно шукати. Так, досить ґрунтовні факти і матеріали про неформальну субкультуру готів містить українська Вікіпедія [6], що дуже важливо, адже під час пошуку даних про готів це джерело є одним із перших у списку.

Для українських джерел характерною є проблема перекладу статей українською мовою з російської. Перекладом назвати це важко, адже ніхто не береться його редагувати [5].

Субкультура емо зазвичай негативно сприймається не тільки соціумом, а й представниками інших неформальних субкультур. У російському джерелі читаємо: «Спочатку я думала, що це данина моді, адже зараз стільки цих емо, готів та інших молодіжних груп, і згодом це пройде. Але тепер мені здається, що нові друзі дочки погано на неї впливають. Я не знаю, як ставитися до цих змін, але відчуваю, що втрачаю свою дитину. Дуже настоює сумна статистика, коли вкотре чую, що дівчинка-емо покінчила з собою, і так далі». Або ж: «Що стосується культури емо, так на думку з минулого приходять Фаринеллі-кастрат (Карло Кидки, 1705–1782, кастрат-сопраніст, який зовні мав і жіночі, і чоловічі риси) – легендарний співак, від гучності голосу якого емоційні жінки непритомніли». «Оригінальність автора полягає у найвищій мірі глузування над об'єднаннями, поступово переходить у зневагу. Тут робиться наголос не на дослідженні теми, а на можливості сформулювати у групі людей особливе ставлення до неформалів як до комічного, наділеного вульгарністю культурного явища» [14].

На російських сайтах інформації про субкультуру емо чимало, але погляди і ставлення до неї розходяться. При пошуку в Мережі спочатку зустрічаємо статті, які цілком незалежно і об'єктивно оцінюють це явище [24], проте ґрунтовного і глибокого дослідження не трапляється. У російській Вікіпедії подана досить загальна інформація цього феномену [25].

В українських джерелах негативного чи зневажливого ставлення не прослідковується, інформації не дуже багато, лише загальна характеристика: «Найпоширеніша субкультура серед підлітків 13–17 років... Серед інших субкультур особливою любов'ю не обділені, особливо хлопчача частина емо. Їх вважають плаксивими і всерйоз не сприймають. Носять виключно чорно-рожевий одяг, кеди, часто стрижуть волосся і залишають довгу чілку, що закриває півобличчя. Волосся і нігті нерідко

фарбують у чорний колір. Хлопці вдягають обтягуючі штанці з низеньким поясом і приталений верх. Люблять обвішуватися значками і фенечками... часто носять маленькі тонелі. Мета їхнього одягу – стерти різницю між хлопчиком і дівчинкою. Прихильники емо дуже чутливі, емоційні діти, які виносять протест «сірому, буденному» суспільству. Але найголовніше цей протест може бути небезпечним для самих представників цієї субкультури, оскільки має саморуйнівний характер» [15].

Отже, бачимо короткий, тезовий опис про явище, зазначені його основні аспекти і ставлення автора до цієї субкультури не визначається, проте позитивного враження не справляє, не розкриті такі важливі моменти, як світогляд та ідеологія. Після такої статті можна зрозуміти, що емо – це хлопчики і дівчатка, яких не люблять, вони постійно плачуть і мають епатажний вигляд. Чому виникає таке явище, не зрозуміло.

Як і у випадку із субкультурою готів, інформація, яка б містила повну характеристику про субкультуру емо, потрібно детальніше шукати [23]. Але під час пошуку переважно з'являються російські сайти, рідше – перекладені українською мовою, хоча це не прибільшує їхнього значення, тому що якість перекладу низька.

Щодо української Вікіпедії, яка при пошуку в Інтернеті пропонується другою в списку, то, на нашу думку, тут інформація представлена краще, ніж у російській, і навіть має коротку історичну ремарку [11].

Узагальнюючи сказане вище про субкультуру емо, ми вважаємо, що інформація про це явище не є такою, яка б розкривала його сутність і специфіку. У такому разі виникає необхідність краще досліджувати дане явище і поповнювати світову мережу якісними фактами, аби особа, зацікавлена в цій неформальній субкультурі, отримувала достовірні дані і формувала об'єктивне ставлення до неї.

Отже, розглянувши окремі неформальні субкультури і якість наповнення статей про них, що містяться у всесвітній мережі Інтернет, ми лише частково зупинилися на деяких аспектах і намагалися зрозуміти, як оцінює соціум неформальні субкультури, користуючись Всесвітньою павутиною.

Важливою складовою домінантною традиційної культури є поняття «субкультура», яке отримало свою назву у 30-х роках ХХ ст. і поширилося в 60–70-х роках у зв'язку з дослідженням молодіжних рухів. Однією з важливих її складових є неформальні субкультури, яких останнім часом набувають дедалі більшої популярності. І першими, хто знайомить соціум з цим явищем, є ЗМІ, а точніше – світова мережа Інтернет.

Виходячи з поставлених завдань, нами з'ясовано, що Інтернет відіграє визначальну роль у житті багатьох людей: він пропонує широкі можливості для спілкування, в ньому легко знайти людей зі спільними інтересами та світоглядом. У результаті такого спілкування окремі групи людей автоматично і мимо-

волі формують специфічні субкультури. Поняття субкультури є досить складним і охоплює багато аспектів. Ми ж розглянули у своєму дослідженні лише окремі групи людей, яких ототожнюють з терміном неформальних субкультур, і зупинилися на двох конкретних представниках, а саме на субкультурах готів і емо. На прикладі цих двох неформальних об'єднань ми намагалися простежити і скласти уявлення про те, як впливають джерела і матеріали, розташовані в Інтернеті, про неформальні угруповання на суспільну думку.

Дослідження показало, що інформація, яка міститься у Всесвітній павутині, є досить неоднозначною і далеко не завжди пропонований матеріал неупереджено і об'єктивно оцінює неформальні субкультури. Прослідковується проблема неякісних перекладів. Позитивним є те, що вільна енциклопедія – Вікіпедія пропонує більш-менш ґрунтовну оцінку неформальних субкультур, що дуже важливо, адже вона під час пошуку інформації зазвичай знаходиться на початку списку.

Отже, висвітлення неформальних субкультур у світовій мережі Інтернет є досить актуальним питанням на сучасному етапі розвитку суспільства, адже краще розуміння соціумом цього явища допоможе уникнути упередженості, непорозуміння і конфліктів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Актуальные проблемы подростковой субкультуры. – <http://www.bestreferat.ru/referat-104428.html>
2. Антикультура, контркультура, субкультура. – <http://www.allians-yug.com.ua/Antikultura-kontrkultura-subkultura.html>
3. Біргіт Р. Чорні мережі: класична субкультура у сфері мас-медій. – <http://www.azh.com.ua/lib/chornimerezh>
4. Глушкова О.М. Теоретические аспекты анализа субкультуры. – http://archvuz.ru/2009_22/35
5. Готи (субкультура). – <http://gothtronic.com/goti-subkultura/>
6. Готи (субкультура). – [http://uk.wikipedia.org/wiki/Готи_\(субкультура\)](http://uk.wikipedia.org/wiki/Готи_(субкультура))
7. Готическая субкультура. – <http://www.paranoid.com.ua/articles/subcultures/437-i-.html>; Готическая субкультура. Gothic subculture. – <http://www.gothic.su/>; Готика. Готическая субкультура. – <http://neordinar.allgoo.net/t1113-topic>; Готы как молодежная субкультура. – <http://www.marsiada.ru/360/2136/1119/3105>
8. Девтеров І.В. Феномен і особливості прояву кіберкультури в інформаційному суспільстві. – http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Vdakk/2011_3/5.pdf
9. Десять стереотипов о готической субкультуре. – <http://communication.at.ua/forum/19-35-1>
10. Дослідження особливостей сприйняття образу молодіжної субкультури емо. – <http://ukreferat.com/print:page,1,110129-Issledovanie-osobennosteiy-vospriyatiya-obraza-molodezhnoiy-subkul-tury-emo.html>
11. Емо (субкультура). – [http://uk.wikipedia.org/wiki/Емо_\(субкультура\)](http://uk.wikipedia.org/wiki/Емо_(субкультура))
12. Інтернет. – http://uk.wikipedia.org/wiki/%B2%ED%F2%E5%F0%ED%E5%F2#.D0.A1.D1.83.D0.B1.D0.BA.D1.83.D0.BB.D1.8C.D1.82.D1.83.D1.80.D0.B0_.D0.BC.D0.B5.D1.80.D0.B5.D0.B6.D1.96_.D0.86.D0.BD.D1.82.D0.B5.D1.80.D0.BD.D0.B5.D1.82
13. Молодёжные субкультуры и средства массовой информации. – http://www.coolreferat.com/Молодёжные_субкультуры_и_средства_массовой_информации_часть=4; Актуальные проблемы подростковой субкультуры. – <http://www.bestreferat.ru/referat-104428.html>
14. Молодёжные субкультуры и средства массовой информации. – http://www.coolreferat.com/Молодёжные_субкультуры_и_средства_массовой_информации_часть=4; http://www.coolreferat.com/Молодёжные_субкультуры_и_средства_массовой_информации_часть=5
15. Молодіжні неформальні течії та субкультури. – <http://ty-molodyi.com.ua/temi-scho-hvilyuyut-poltavsku-molod/molodizhni-neformalni-techiiyi-ta-subkulturi.html>
16. Молодіжні субкультури: плюси і мінуси. – <http://novomirgorod.com/index.php?name=Pages&op=page&pid=76>
17. Про субкультури. – <http://serg-azin.livejournal.com/63988.html>
18. Слюсаревський Н.М. Субкультура як об'єкт дослідження // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2002. – № 3. – С.117–127. – http://www.countries.ru/library/typology/subk_ukr.htm; Божок О.І. Феномен субкультури в багатогранності буття культури // Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»: Збірник наукових праць. – К., 2009. – С. 17–21; Білецька О.О. Трансформаційні процеси української молодіжної субкультури наприкінці ХХ–ХХІ ст. // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури: Збірник наукових праць. – К., 2010. – Вип. 24. – С. 139–144; Радзівєвський В.О. Кримінальна субкультура молоді як соціокультурне явище. – http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vdakk/2011_3/41.pdf
19. Соколов М. Субкультурное измерение социальных движений: когнитивный подход. – <http://subculture.narod.ru/texts/book2/sokolov.htm>; Закович М.М. «Субкультура» та її функції / Культурологія: українська та зарубіжна культура: Навчальний посібник. – Київ: Знання, 2007. – http://www.ebk.net.ua/Book/cultural_science/zakovich_kulturologiya/part1/107.htm; Щепанская Т.Б. Теорія субкультур / Переклала Лідія Лішак / І. – 2005. – Число 38. – <http://www.ji.lviv.ua/n38texts/schepanskaja.htm>; Мюллер К. Молодіжні субкультури / Переклала Софія Онуфрив // І. – 2002. – №24. – <http://www.azh.com.ua/lib/molodizhni-subkultury>
20. Соколов М. Субкультурное измерение социальных движений: когнитивный подход. – <http://subculture.narod.ru/texts/book2/sokolov.htm>
21. Тюрменко І.І. Субкультура. Контркультура // Культурологія: теорія та історія культури: Навчальний посібник / За ред. І.І. Тюрменко, О.Д. Горбула. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004. – <http://politics.ellib.org.ua/pages-4227.html>
22. Хаустова С. Використання символіки молодіжних субкультур у часописах для молоді // Медіадослідження: Збірник наукових праць студентів. – Випуск 1. – Черкаси, 2010. – С. 30–38.
23. Чорно-рожевий світ емо. – http://osvita.pl.km.ua/~zosh1/paper/index.php?option=com_content&task=view&id=142&Itemid=2; Хто такі емо? – <http://a-yak.com/xto-taki-emo/>
24. Что такое ЭМО? – <http://www.tulamusic.ru/articles/200703emo/>; Эмо. – <http://www.netlore.ru/emo>
25. Эмо (субкультура). – [http://ru.wikipedia.org/wiki/%DD%EC%EE_\(%F1%F3%E1%EA%F3%EB%FC%F2%F3%F0%E0\)](http://ru.wikipedia.org/wiki/%DD%EC%EE_(%F1%F3%E1%EA%F3%EB%FC%F2%F3%F0%E0))

Виктория Кухар

Неформальные субкультуры в информационном пространстве мировой сети Интернет

Аннотация. В статье исследуются отдельные аспекты неформальных субкультур в информационном пространстве сети Интернет. Основное внимание акцентируется на попытке выяснить, какое впечатление может сформироваться в социуме после ознакомления его с информацией о неформальных объединениях во Всемирной паутине. Выяснены причины определяющей роли мировой сети в жизни человечества и выделены основные вопросы, которые ставит Интернет для разъяснения неформальных субкультур. Проведенный анализ по теме показал, что феномен неформальных группировок воспринимается обществом неоднозначно и часто предвзято, поэтому исследование обусловлено необходимостью дальнейшего изучения и осмысления неформальных субкультур в мировой сети Интернет.

Ключевые слова: Украина, украинцы, субкультура, неформал, неформальные субкультуры, мировая сеть Интернет, Всемирная паутина, СМИ, информация.

Viktoria Kukhar

Informal Subcultures in Informational Space of Internet Network

Annotation. The article is devoted to research of some aspects of informal subcultures in informational space of Internet. Author made attempt to research impressions of society connected with information on informal subcultures in World Wide Web. Researcher determined causes of core role of world wide network in the people's life and named the main questions for explanation of informal subcultures in Internet. It was proved that society often takes a jaundiced view to informal groups. That's why the research requires further study and understanding of informal subcultures in Internet network.

Key words: Ukraine, Ukrainians, subcultures, informal person, informal subcultures, Internet network, World Wide Web, mass media, information.